

Iñaki Odrizola

IRAKASLEA ♦



DANI BLANCO

Esklabo zoriontsuak

GIZAKI GUZTIAK, jaiotzez, berdinak gabela esaten badizuet, begi-bistakoa dela erantzungo didazue. Halere, egun hauetan, Espainiako Errege eta inguruko buruz esandakoak ikusi eta irakurtzean, pentsatu dut, auzi honek baduela zeresanik.

Iruditzen zait, jendeak ez duela gehiegi sinesten gizakien benetako berdintasunean. Sakonean, zera uste izaten dugu: batzuek besteak baino baliotsuagoak direla, eta horiek badutela hobeto bizitzeko eskubidea.

Bi ideia hauek adierazten dute noraino dauzkagun barneratuta liberalismoaren oinarrian dauden mitoak. Sinestazten digute, jendartearen bi talde daudela: aberastasuna sortzen dutenak, eta besteak, agintari izateko egokiak, eta lanerako eginak; gurtuak izatea merezi dutenak, eta arruntak. Sinestazten digute, gainera, “baliotsuek” ordainez ondasunen bat jaso behar dutela, egindakoaren truke. Betiko merkatuaren legea, dimentsio bakarreko jendartearen.

Atenasko demokrazia aipatzen dugu, sarri, berdintasunari buruz ari garenean, baina ahaztu egiten zaigu “hiritar” haiek, gehienbat, bertako eliteak zirela, eta hortik kanpo esklabotza eta menpekotasuna besterik ez zegoela. Jendarte modernoaren hasieran, ilustratuek *Egalité* aldarrikatu zuten, baina, aurrekoen antzera, berdintasuna zergak ordaintzen zituzten elite bur-

gesari bakarrik zegokion.

Hogeigarren mendean, sufragio unibertsalarekin, pentsarazi digute denok gabela hiritar, baina elite horiek sistema burokratikoaren muturrean, agintzen jarraitzen dute. Geuk uzten diegulako.

Espainian ez zen inoiz iraultzarik egin, eta elite

burgesak elite feudalarekin bat egin du. Bikoiztu egin zaigu, zoritxarrez arazoa. Jendartearen laurdenak langabezia dirauen artean, ikusi behar, sistemaren eskaileratan, zenbat lausengatzaile, zurikatzaile dagoen; ikusi behar, zenbat ustezko hiritar dagoen morroi, jopu eta mendeko izateko irrikan.

Harrigarria zenbat jende “ilustratu” dagoen, Erdi Aroko hondakin baten aurrean burua makurtzeko prest, zerbaiten eske belaunikatzeko prest, boterearen bueltan mesederen bat jasotzeko desioan, besterik ezean, leialtasun instituzionala aitzaki.

Esango didazue, orain, euskal jendartearen ez dela horrelakoa, gu “desberdinak” gabela... Ziur? Nire herriko jaietan, udal agintariak (ordezkari behar luketenak), dotore-dotore jantzita, elizatik udaletxera desfilatzen dutenean, dantzari agurra jaso eta gero, udal banda entzutera joaten dira. Abesti ezaguna dago errepertorioan, *Esklabo zoriontsuak* deritzona. ■



Sufragio unibertsalarekin, pentsarazi digute denok gabela hiritar, baina elite horiek sistema burokratikoaren muturrean, agintzen jarraitzen dute. Geuk uzten diegulako

Utopiak indar-bidean

DANI BLANCO



Edu
Zelaieta



IDAZLEA

EDERRA DA Rogelio Botanzen ahotsa Alfonso Sastren hitzak kantari: “*Es lo propio en nosotros soñar*” (Gaztelupeko Hotsak, 2004). Kantuak eta kontuak asebetetzen naute, bi-biek. Hain dugu geurezko eta hain dugu ahantzia amets egiteko ahalmena! Gure izaera humanoaren funtsetako bat dela esango nuke; baita ere, ametsak partekatuak direlarik, egitasmo sozial baten xede edota adierazle.

Alabaina, gogor kritikatu izan dituzte hainbat autorek ameslariak; politikari ugari irri egin izan diote utopiak ozenki aldarrikatzeari: absurdua ez ezik, arriskutsua

ere bada lortzerik ez dagoen idealari fierki atxikitzea. Zentzu falta ere adierazten omen du ameskeria eroekin ilusionatzeak, ezjakinaren nahiz heldugabearen pare ego-teraino.

Eta mutiko bixarguria izaki ni *in my forties*, panorama soziopolitikoan zerbait aldatzen ari dela ikusi uste dut azkenaldian; utopien aldeko leloak indar-bidean sumatu ditut. Balirudike, aspaldiko partez, errealtate egoskorra moldatzeko ahalaren sinemena berreskuratu dugula, oinak lurrean finkatuta. ■

